

СЕКЦІЯ 1. РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Велиган Руслан

студент 1 курсу спеціальності
201 Агрономія

Науковий керівник: **Мушеник І.М.**

канд. екон. наук, доцент кафедри математичних дисциплін,
інформатики і моделювання
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ГАЛУЗІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Для того, щоб стимулювати розвиток АПК України, наслідуючи приклад розвинених країн, необхідна інтенсифікація підприємств в рамках даної галузі. У статті досліджено можливі варіанти цього процесу. Слід враховувати не тільки високий аграрний потенціал України і частку аграрного сектора в експорті, але і потенціал в області інформаційних технологій (Україна входить в топ-11 кращих країн за рівнем кваліфікованості ІТ-фахівців). Тому шляхи застосування інформаційних технологій в сільськогосподарській галузі, що висвітлюються у статті, дозволили б, якщо використовувати крилатий вислів, вбити двох зайців: збільшити продуктивність в сфері аграрно-промислового сектора і збільшити прибуток українських ІТ-підприємств, одночасно створюючи в цій області нові робочі місця і підтримуючи таким чином вітчизняного виробника продукції у сфері інформаційних технологій.

Аналізуючи стан аграрно-промислового сектора України, можна стверджувати, що дана галузь за рівнем розвитку практично не відрізняється від рівня 70-80 років 20-го століття. З огляду на цей факт, а також враховуючи зростання світового попиту на продовольчі товари, можна прийти до висновку, що проблема розвитку даної галузі досить актуальна не тільки в масштабах

країни, але і в масштабах земної кулі. У статті було досліджено один із перспективних варіантів розвитку галузі сільського господарства – інформатизація. Проаналізовано вплив конкретних інформаційних технологій на продуктивність та використання ресурсів. Оцінена ефективність застосування ІТ у сільському господарстві з різних точок зору (використання природних ресурсів, людських ресурсів тощо), а також наведені приклади світового досвіду.

Аграрний сектор є надзвичайно важливим для економіки та продовольчої безпеки країни. Сьогодні він забезпечує 12% ВВП і близько 40% валютних надходжень від експорту. Це вимагає від Уряду підтримання ефективного функціонування цієї галузі. І найбільший потенціал для її розвитку міститься саме у сфері малого та середнього бізнесу в селі.

В Україні сьогодні налічується понад 33 тис. фермерських господарств. Це більш як 70% від загальної кількості економічно активних сільськогосподарських підприємств. Проте виробничий та соціальний потенціал фермерських господарств залишається нереалізованим. Рівень технічного оснащення, показники ефективності (зокрема – врожайність) здебільшого є значно нижчими порівняно із середніми та великими підприємствами. Щорічна втрата експортного потенціалу фермерських господарств оцінюється щонайменше у \$350 млн.

Основна причина такого становища – брак власних обігових коштів та висока вартість кредитних ресурсів. Як наслідок, фермерські господарства мають значно скромнішу матеріально-технічну базу, а їх доступ до передових технологій, селекції, використання сучасних засобів захисту рослин і добрив суттєво обмежений. Саме з цих причин частка фермерських господарств у загальній структурі виробництва валової сільгосппродукції є незначною – від 6% до 8% на рік.

За умови отримання відповідних матеріальних та організаційних ресурсів малі та середні господарства здатні значно підвищити свою ефективність та зробити більш значний внесок і в економіку країни в цілому, і в обсяги валового виробництва сільгосппродукції зокрема. Та найголовніше, що розвиток

фермерства буде драйвером розвитку сільських територій завдяки створенню нових робочих місць і виробничої та соціальної інфраструктури.

Саме тому Уряд затвердив концепцію розвитку фермерських господарств та сільськогосподарської кооперації на 2018–2020 роки.

Вона спрямована виключно на підтримку фермерських господарств із площею не більше 100 гектарів. Документ був підготовлений Мінагрополітики у тісній співпраці з Асоціацією фермерів та приватних землевласників – найбільшим професійним об'єднанням фермерів в Україні.

До сьогодні цьому напрямку в Україні не приділяли достатньо уваги. Водночас досвід європейських країн свідчить, що завдяки об'єднанню з іншими фермерами невеликим сільгоспвиробникам вдається значно підвищувати ефективність своєї діяльності. Концепцією передбачено надання фінансової підтримки сільськогосподарським обслуговувальним кооперативам, що здійснюватимуть первинну обробку та переробку продукції фермерських господарств. Держава стимулюватиме створення фермерами сільськогосподарських кооперативів – як самостійно, так і спільно з членами особистих селянських господарств.

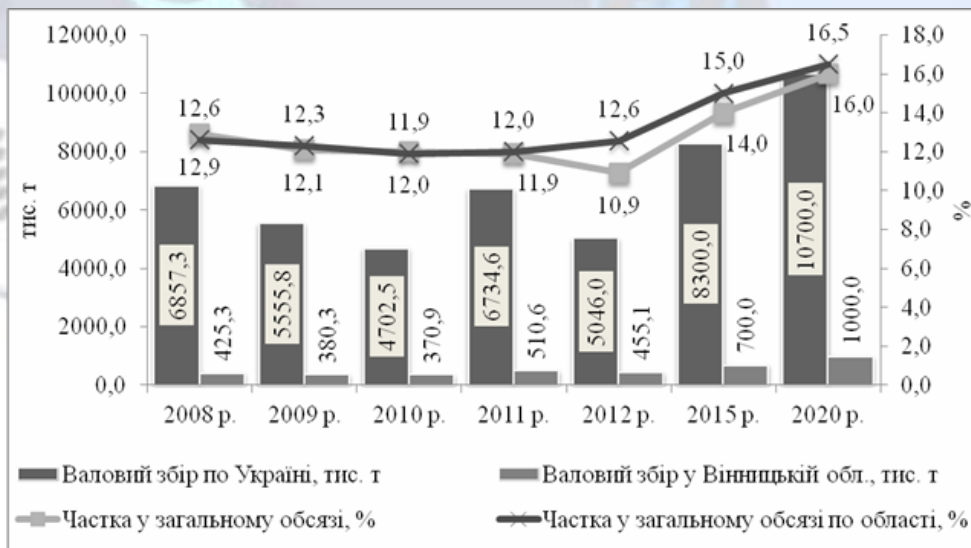
Кооперація з іншими виробниками дозволить фермерам більш ефективно реалізовувати свою продукцію як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках, конкуруючи з посередницькими структурами.

У найближчі три роки під час реалізації урядової Концепції планується збільшити кількість фермерських господарств та створити до півмільйона нових робочих місць замість теперішніх 100 тис. Це має призвести, зокрема, до збільшення частки фермерських господарств у валовому виробництві сільськогосподарської продукції – з поточних шести-восьми відсотків до 12% на рік. Суттєвий стимул до розвитку та/або відновлення матимуть напрями, які дотепер генерували невисокі обсяги виробництва: зокрема, тваринництво, органічне землеробство, хмелярство, садівництво та виноградарство.

Завдяки технічному переобладнанню зросте загальна ефективність фермерських господарств. А стимулювання сільськогосподарської кооперації

дасть новий імпульс для розвитку переробки сировини в Україні, а не за її межами. Щороку планується створювати 15 нових об'єктів із первинної переробки сільгосппродукції, а також 40-50 нових кооперативів, утворених фермерами самостійно або спільно з членами особистих селянських господарств. Кооперація з іншими дрібними та середніми виробниками також дозволить фермерам підвищити рентабельність їхньої діяльності, вийти на нові ринки збуту та збільшити обсяг виручки в іноземній валюті від експорту сільгосппродукції.

Доцільність створення зернових кооперативів фермерськими господарствами в аграрній сфері підтверджується також значними розмірами обсягів їх валового виробництва зернових та зернобобових культур разом із згаданими вище проблемами фінансового плану. Крім того на підставі проведеної прогнозої оцінки динаміки обсягів виробництва зернових та зернобобових культур фермерськими господарствами (рис. 2) в Україні та у Вінницькій області зокрема намічається позитивна тенденція нарощування обсягів зазначених культур, при чому частка виробництва фермерських господарств у загальному виробництві має також зростати.

Новоствореним фермерським господарствам протягом трьох років (у трудонедостатніх населених пунктах – п'яти років) надається допомога за рахунок державного і місцевого бюджетів, у тому числі через Український державний фонд підтримки фермерських господарств. Кошти державного бюджету спрямовуються, зазвичай, на меліорацію земель та придбання

сільськогосподарської техніки. За рахунок місцевих бюджетів надається допомога у будівництві об'єктів виробничого і невиробничого призначення, житла, проведенні заходів щодо землеустрою. Кошти Українського державного фонду підтримки фермерських господарств надаються на безповоротній та поворотній основах. На безповоротній основі кошти фонду надаються фермерським господарствам на відшкодування вартості проектів відведення земельних ділянок, відшкодування частини витрат, пов'язаних із сплатою відсотків за користування кредитами банків, та часткову компенсацію витрат на придбання першого трактора, комбайна, вантажного автомобіля, будівництво тваринницьких приміщень тощо. Поворотна допомога надається фермерам на конкурсних засадах для виробництва, переробки і збуту виробленої продукції.

Невеликі за розмірами фермерські господарства не можуть високоефективно використовувати ресурси і стати високотоварними, Закон України "Про оренду землі" дає можливість значно збільшити розмір землекористування фермерського господарства. З метою збалансування факторів виробництва особливо важливо обґрунтувати раціональний розмір фермерського господарства.

Список використаних джерел

1. Булгаков В.М., Войтюк Д.Г., Адамчук В.В., Іванишин В.В. Науково-технічна політика в сільському господарстві. *Вісник аграрної науки*. 2007. № 3. С. 5-10.
2. Бурлаков О. С., Кінаш І.А. Методика оцінки економічного ефекту від впровадження та використання інструментарію комп'ютеризації обліку. *Інноваційна економіка*. 2015. № 2[57]. С. 251-255.
3. Горьовий В.П., Прудивус Л.В. Аграрна політика у розвитку фермерства в Україні. *Економіка АПК*. 2012. № 12. С. 10-17.
4. Збарський В.К., Збарська А.В. Вклад фермерських господарств у розвиток економіки сільських регіонів. *Бухгалтерія в сільському господарстві*. 2013. № 6. С. 33-38.
5. Зубець М.В. «Аграрна наука ХХІ століття». *Вісник аграрної науки*. 2006. № 3-4. 208 с.
6. Іванишин В. В. Стратегія розвитку сільського господарства через призму впровадження сучасних технологій. *Техніка АПК*. 2005. № 10-11. С. 6.
7. Липчук В.В., Гнатишин Л.Б., Кордоба О.М. Фермерські господарства: стан, проблеми та стратегії розвитку: монографія. Львів, 2012. 236 с.
8. Макаренко П.М., Мельник Л.Л. Фермерські господарства України – до 20-річного ювілею. *Економіка АПК*. 2010. № 7. С. 16–24.
9. Мушеник І.М., Бурлаков О.С. Прийняття управлінських рішень з використанням інформаційних технологій. *Збірник наукових праць ПДАТУ*. 2012. Вип. 20. Том 2. С. 536-539.